

Neliöjuuriyhtälöt ja –epäyhtälöt

Hannu Lehto
Lahden Lyseon lukio

Neliöjuuriyhtälöt	2
Neliöjuuriepäyhtälöt	3

Neliöjuuriyhtälöt

Lause 1. Olkoon $a, b \geq 0$. Silloin on

$$a = b \Leftrightarrow a^2 = b^2.$$

Mikäli a ja b ovat erimerkkiset, niin ekvivalenssi ei päde!

Ratkaistaan yhtälö $\sqrt{x+3} = 2x$.

Tapa 1.

- Määrittelyehto
- Neliöönkorotusehto
- Neliöönkorotus ja yhtälön ratkaisu
- Valitaan ehdot 1 ja 2 täyttävät ratkaisut

Tapa 2.

- Neliöönkorotus ja yhtälön ratkaisu
- Tutkitaan sijoittamalla, mitkä ratkaisuehdokkaat toteuttavat yhtälön.

2 / 7

Neliöjuuriepäyhtälöt

Lause 2. Olkoon $a, b \geq 0$. Silloin on

$$a < b \Leftrightarrow a^2 < b^2.$$

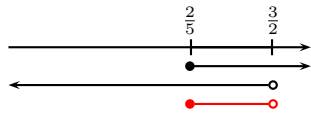
Esimerkki 1. Ratkaise $\sqrt{5x-2} < \sqrt{x+4}$.

Määrittelyehto: $x \geq -4 \wedge x \geq \frac{2}{5} \Leftrightarrow x \geq \frac{2}{5}$

$$\sqrt{5x-2} < \sqrt{x+4} \quad |(\ )^2 \quad \text{Molemmat puolet} \geq 0$$

$$5x - 2 < x + 4$$

$$x < \frac{3}{2}$$

Vastaus: $\frac{2}{5} \leq x < \frac{3}{2}$

3 / 7

Neliöjuuriepäyhtälöt

Esimerkki 2. Ratkaise $\sqrt{x} + 1 > 2x$.

Määrittelyehto: $x \geq 0$

$$\sqrt{x} > 2x - 1$$

1. Jos $2x - 1 < 0 \Leftrightarrow x < \frac{1}{2}$, niin epäyhtälö on tosi ja osaratkaisuksi saadaan

$$(x < \frac{1}{2}) \wedge (x \geq 0) \Leftrightarrow \boxed{0 \leq x < \frac{1}{2}}$$

2. Jos $2x - 1 \geq 0 \Leftrightarrow x \geq \frac{1}{2}$, niin voidaan korottaa neliöön.

$$\begin{aligned}\sqrt{x} > 2x - 1 & \quad |(\ )^2 \\ x > (2x - 1)^2 \\ x > 4x^2 - 4x + 1 \\ 4x^2 - 5x + 1 < 0 \\ \frac{1}{4} < x < 1\end{aligned}$$

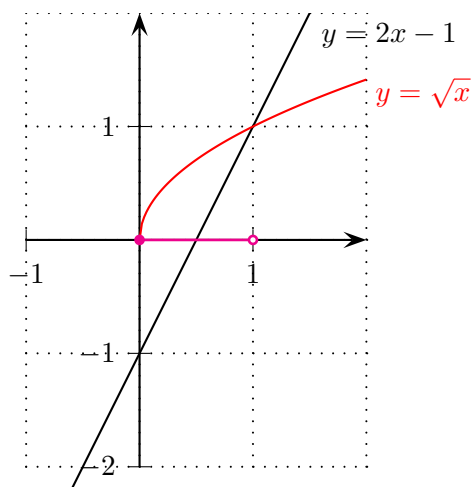
Osaratkaisuksi saadaan $(\frac{1}{4} < x < 1) \wedge (x \geq 0) \wedge (x \geq \frac{1}{2}) \Leftrightarrow \boxed{\frac{1}{2} \leq x < 1}$.

Yhdistämällä osaratkaisut 1 ja 2: $0 \leq x < 1$.

4 / 7

Neliöjuuriepäyhtälöt

Esimerkki 2 jatkuu. Epäyhtälön $\sqrt{x} > 2x - 1$ ratkaisun tarkistaminen graafisesti.

5 / 7

Neliöjuuriepäyhtälöt

Esimerkki 3. Ratkaise $\sqrt{x+2} < x$.

Määrittelyehto: $x+2 \geq 0 \Leftrightarrow x \geq -2$

1. Jos $x < 0$, niin epäyhtälö on epätosi ja osaratkaisuja ei tule.
2. Jos $x \geq 0$, niin voidaan korottaa neliöön.

$$\begin{aligned}\sqrt{x+2} < x & \quad |()^2 \\ x+2 & < x^2 \\ -x^2 + x + 2 & < 0 \\ x < -1 \vee x > 2 & \end{aligned}$$

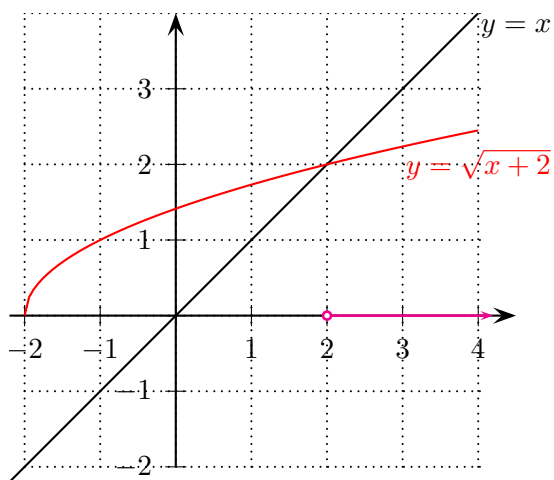
Osaratkaisuksi saadaan $(x < -1 \vee x > 2) \wedge (x \geq -2) \wedge (x \geq 0) \Leftrightarrow x > 2$.

Yhdistämällä osaratkaisut 1 ja 2: $x > 2$.

6 / 7

Neliöjuuriepäyhtälöt

Esimerkki 3 jatkuu. Epäyhtälön $\sqrt{x+2} < x$ ratkaisun tarkistaminen graafisesti.

7 / 7